

NIEUWE AARDAPPELRASSEN OM IN DE GATEN TE HOUDEN

Net als in de praktijk speelde de droogte vanaf het planten tot half juli een grote rol in de rassenproeven van het Landbouwcentrum Aardappelen (LCA). Als gevolg van de grote neerslagverschillen tijdens die periode schommelden de opbrengsten sterk tussen de proefplaatsen. Toch behaalde men gemiddeld een normale opbrengst. – Naar: PCA

In 2017 werden op negen locaties in Vlaanderen rassenproeven aangelegd in het kader van het programma Landbouwcentrum Aardappelen. Nieuw in 2017 waren twee proeven met 9 rassen bestemd voor thuisverkoop. Er werd geplant tussen 4 en 21 april. Men gebruikte overwegend groot pootgoed en de plantafstand in de rij werd aangepast per ras: 30 tot 40 cm voor frietrassen en rassen voor thuisverkoop, 33 cm voor chipsrassen. Tijdens het groeiseizoen werden de rassen opgevolgd en beoordeeld op diverse gewassenmerken (opkomst, gewasstand, bloei, afrijping ...). Na de oogst werden opbrengst, sortering en diverse kwaliteitskenmerken bepaald. Alle rassen kenden uiteindelijk een voldoende opkomst.

Frietrassen

In Huldenberg, Nieuwenhove, Waterland-Oudeman en Zonnebeke werden negen of tien frietrassen aangelegd, waarbij

Fontane en Bintje als referenties werden opgenomen. In Huldenberg en Nieuwenhove werd ook nog Challenger geplant. Op p. 24 geven we extra informatie over de nieuwkomers: Donata, Fritelle en Miss Malina.

Voor het eerst werden proeven aangelegd met de focus op thuisverkoop.

In Poperinge, Sint-Niklaas en Tongeren werd een top 10 van frietrassen geplant die al een ruimere verspreiding kennen in Vlaanderen. Op één locatie toonde men ook enkele chipsrassen. Dit zijn rassen met een zeker areaal, die nog niet bij alle aardappeltelers voldoende gekend zijn. Ze werden eerder als nieuwe rassen in de

rassenproeven opgenomen. Het was de bedoeling om de rassen te tonen om het de telers makkelijker te maken bij hun rassenkeuze.

2017 werd vooral gekenmerkt door een zeer droog en warm voorjaar. Pas half juli keerde het tij en kregen we wisselvalliger weer. Op de meeste locaties kwam de regen op tijd voor een mooie opbrengst. Vooral in Sint-Niklaas (zandgrond) viel de opbrengst uiteindelijk toch tegen, met heel wat uitval als gevolg. In Poperinge en Tongeren werden de hoogste opbrengsten gehaald. Vooral in het westelijke deel van Vlaanderen (Poperinge, Zonnebeke en Waterland-Oudeman) bleven de onderwatergewichten te laag. In Huldenberg werden dan weer zeer hoge onderwatergewichten (OWG) genoteerd. Op het vlak van de frietkwaliteit zijn de verschillen tussen rassen en proeflocaties beperkt. De smaak na koken blijft een eerder wisselvallig gegeven tussen de velden en tussen de rassen onderling.

Tabel 1 Resultaten late frietrassen - Bron: LCA 2017

Raskenmerken		Gewassenmerken							Opbrengst				Kwaliteit											
Kweekbedrijf		Vroegheid	Resistentie nematoden	Phytophthora loof ¹	Phytophthora knol ¹	Kringsrigheid ¹	Plantafstand in de rij (cm)	Opkomst (%)	Afrijping (%)	Stengels/struik	Knollen/struik	Opbrengst +35mm (netto)	+50 mm (%)	Opbrengst bruto	Knollengte (cm)	Onderwatergewicht (g/5kg)	Drijvers 1,06 (%)	Blauwgevoeligheid (0-400)	Frietkleur oogst ¹⁷ 2	Frietkleur oogst '16 / mei '17 ²	Smaak na koken ³	Grauwverkleuring ⁴	Gewone schurft ⁴	Lakschurft ⁴
Agria	Agrico	5,5	Ro1,4	3	4	5	33	-	-	-	-	102	94	104	7,1	372	9	185	2,1	-	5,5	1,0	18	1
Bintje	diverse	6,5	Vatbaar	1	3	5	40	99	67	5,3	24	92	70	95	7,6	369	5	263	2,3	1,9/2,8	6,2	1,0	29	25
Bricata	Stet	6,0	Ro1	3	3	4	36	94	72	4,3	13	93	91	93	7,9	384	0	178	1,6	1,5/1,6	6,4	1,4	10	37
Challenger	HZPC	5,5	Vatbaar	3	4	3	38	88	21	5,1	18	100	83	102	7,6	414	2	158	1,8	-	5,1	1,3	15	15
Daisy	Germicopa	5,0	Ro1	3	3	-	33	-	-	-	-	85	91	89	7,6	404	0	206	2,3	-	4,5	2,3	22	1
Divaa	Caithness Potatoes	7,0	Ro1 Pa2,3	3	3	3	30	71	95	2,8	10	79	89	79	7,8	383	0	98	2,0	1,8/3,2	6,0	1,9	20	31
Donata	Europlant	7,0	Ro1,4	3	4	3	36	95	64	4,3	12	96	92	97	8,3	395	0	342	1,7	-	5,6	1,1	15	39
Explorer	HZPC	5,0	Ro1	3	4	5	36	61	32	3,4	12	97	90	100	8,4	373	2	221	1,7	1,6/1,5	5,8	1,1	12	26
Fontane	Agrico	5,5	Ro1	2	4	4	33	97	34	2,9	13	100	89	100	7,1	397	3	235	1,7	1,6/1,7	6,0	1,3	21	15
Fritelle	Van Rijn France	6,0	Ro1 Pa2,3	3	3	3	36	81	48	3,5	13	79	85	87	9,0	414	1	171	2,4	-	5,3	2,4	17	32
Innovator	HZPC	6,5	Pa2,3	2	5	3	33	-	-	-	-	81	90	90	8,1	348	9	172	1,9	1,9/3,0	7,0	1,5	32	0
Lady Anna	Meijer	6,5	Ro1,2,3 Pa2	3	-	5	40	-	-	-	-	89	85	88	7,9	404	0	90	2,0	1,5/1,7	6,0	1,0	18	0
Leonata	Stet	6,5	Ro1	3	3	4	33	53	58	2,8	11	93	90	92	8,6	401	1	180	2,1	1,6/1,7	5,9	2,3	18	34
Magnum	Comité Nord	5,5	Vatbaar	3	2	-	33	-	-	-	-	76	92	79	7,2	395	4	355	2,0	-	6,0	1,5	24	0
Markies	Agrico	4,0	Ro1	4	4	4	36	-	-	-	-	95	94	98	7,2	372	13	74	2,4	-	5,5	1,0	21	2
Miss Malina	Interseed	5,5	Ro1,2,3	4	4	4	36	58	73	3,4	11	73	86	72	8,7	407	0	328	2,0	-	5,5	2,0	12	28
Royal	Danespo	5,5	Ro1	3	3	4	38	-	-	-	-	108	94	121	7,0	389	5	297	2,7	-	4,0	2,3	28	3
Gemiddelde								80	56	3,8	14		89		7,8	389	3	209	2,0		5,7	2	19	17

De opbrengst van Fontane over de 7 proefplaatsen was gemiddeld 68,8 ton/ha. Om vergelijkbaar te zijn met de praktijk - 20% (spuitsporen, kopakkers, ...). Dan is de opbrengst op 55,1 ton/ha.

¹ 1 = zeer vatbaar; 2 = redelijk vatbaar; 3 = vatbaar; 4 = weinig vatbaar; 5 = zeer weinig vatbaar

² < 2,5 = zeer goed; > 4,0 = onvoldoende; ³ 1 = slecht - 9 = zeer goed; ⁴ 0 = geen, 100 = heel veel

Vooraf in Huldenberg (leem) en Waterland-Oudeman (polder) treedt het minst gewone schurft op. Lakschurft was massaal aanwezig in Nieuwenhove en in beperktere mate ook in Zonnebeke. In Nieuwenhove en Poperinge werd ook wat diepschurft gevonden.

Nieuwe frietrassen

Donata. Dit ras vormde een mooi aantal stengels per struik en een gemiddeld aantal knollen. Zijn zeer vlotte opkomst en gemiddelde snelheid van afrijping zijn vergelijkbaar met Bintje. Het behoort tot de betere rassen qua opbrengst, met gemiddeld 4% minder dan Fontane. Een mooie 92% van de opbrengst behoort tot de grove sortering. Donata had dit jaar geen problemen qua uitval en vormt eerder langere knollen. Dit nieuw ras haalt een mooi onderwatergewicht van 395 gram/5 kg, maar kent wel een zeer hoge blauwgevoeligheid (index 342). De frietkleur is uitstekend. Zijn smaak na koken blijft vooral hangen rond net voldoende en scoort te hoog op het vlak van meligheid. Er kwam veel lakschurft voor op de knollen na oogst (nauwelijks op pootgoed).

Fritelle. Dit ras heeft resistentie tegen *Globodera rostochiensis* (pathotype 1) en *Globodera pallida* (pathotype 2 en 3). Zowel op het vlak van opkomst als afrijping kan Fritelle bestempeld worden als gemiddeld. Hetzelfde geldt voor zijn aantal stengels (3,5) en knollen (13) per struik. Dit ras haalde een van de laagste opbrengsten en dit op alle proeflocaties. De minopbrengst bedraagt 21% ten opzichte van Fontane. Wel behoorde 85% tot de grove sortering, maar de uitval – waaronder veel groene knollen en misvormingen – was een van de hoogste. Op één locatie waren ook rotte knollen te vinden. Fritelle vormde de langste knollen. Dit ras behaalde een zeer hoog onderwatergewicht, maar toch viel de blauwgevoeligheid heel goed mee. De frietkwaliteit was uitstekend. De smaak na koken was wisselvallig, van onvoldoende tot goed. De aardappelen waren zeer melig met een grotere gevoeligheid voor grauwverkleuring. De knollen vertoonden iets meer lakschurft dan andere rassen. Op elke proeflocatie werden verschillende holle knollen gevonden.

Miss Malina. Dit ras wordt met zijn lange knolvorm en geel vlees gepositioneerd in

het Fontane-segment. Er werden 3,4 stengels en 11 knollen per struik geteld. Dit zijn eerder lagere cijfers. De opkomst verliep traag. Alhoewel dit ras eerder als laatrijp wordt bestempeld, verliep de afrijping snel. De opbrengst viel laag uit op alle vier de proefvelden, maar weliswaar ook met grote verschillen. Gemiddeld bleef de opbrengst 27% onder die van Fontane. Ook de grofheid bleef met 86% eerder laag. Opvallend zijn de lange knollen en de zeer lage uitval. Miss Malina haalde op elk van de vier locaties een hoog onderwatergewicht. Ook de blauwgevoeligheid lag hoog. De frietindex was gemiddeld 2,0 (zeer goed) met enkele heterogene frieten. De smaak na koken is net voldoende, met aardappelen die nogal melig zijn en gevoelig blijken voor grauwverkleuring.

Chipsrassen

De proeven met telkens vier chipsrassen werden aangelegd in Waterland-Oudeman en Zonnebeke. Het ras SH C 1010 lag voor het eerst in proef. In Poperinge werden enkele bekende chipsrassen beproefd. Het middelvroege chipsras Lady Claire bleef het referentieras. Het

Tabel 2 Resultaten chipsrassen - Bron: LCA 2017

Kweekebedrijf	Raskenmerken						Gewassenmerken					Opbrengst		Kwaliteit							
	Vroegheid ¹	Resistente nematoden	Phytophthora loof	Phytophthora knol	Kringrigheid	Plantastand in de rij	% opkomst	% arijping	Stengels/struik	Knollen/struik	Opbrengst +35mm (netto)	Opbrengst bruto	% 35-70 mm	Onderwatergewicht (g/5kg)	Blauwgevoeligheid (0-400)	Chipskleur oogst '17	Uitzicht chips	Smaak chips	Gewone schurft ¹	Lakschurft ¹	
Crisps4All	HZPC	6	Ro1-5,Pa2	4	4	5	33	-	-	-	-	129	129	96	441	282	5,1	5,5	5,5	36	0
Heraclea	HZPC	6,5	Vatbaar	3	5	5	33	-	-	-	-	149	149	89	395	289	5,7	7,5	5,5	14	2
Lady Claire	Meijer	7,5	Ro1	3	-	5	33	76	96	5,2	16	100	100	97	421	223	6,0	6,8	6,9	22	22
Levinata	Stet	6,5	Ro1	2	3	4	33	87	63	2,6	12	125	121	78	427	82	6,2	7,0	7,2	19	33
Pirol	Norika	7,0	Ro1	4	4	-	33	33	72	6,3	16	116	114	96	444	287	5,7	6,3	6,8	13	35
SH C 1010	Stet	6,0	Ro1	2	3	4	33	75	66	4,8	17	120	119	92	452	340	6,0	6,8	6,7	30	37
VR808	Stet	6,0	Ro1	2	2	3	33	-	-	-	-	150	144	85	421	352	6,7	6,5	7,0	18	9
Gemiddelde							68	74	4,7	15			90	429	265	5,9	7	7	22	20	

De opbrengst van Lady Claire over de 3 proefplaatsen heen was gemiddeld 51,0 ton/ha. Om vergelijkbaar te zijn met de praktijk - 20% verminderd (spuitsporen, kopkokers, ...). Dan in de opbrengst op 40,8 ton/ha.

¹ 4 = laat; 9 = zeer vroeg

Tabel 3 Resultaten rassen voor thuisverkoop - Bron: LCA 2017

Kweekebedrijf	Raskenmerken						Gewassenmerken					Opbrengst		Kwaliteit										
	Vroegheid	Resistente nematoden	Phytophthora loof	Phytophthora knol	Kringrigheid	Plantastand in de rij	% opkomst	% arijping	Stengels/struik	Knollen/struik	Opbrengst +35mm (netto)	% +50 mm	Opbrengst bruto	Onderwatergewicht (g/5kg)	% drijvers 1,06	Blauwgevoeligheid (0-400)	Frietkleur oogst '17	Smaak na koken	Grauwverkleuring	Gewone schurft	Lakschurft	Uitzicht knol ¹	Regelmaat van vorm ¹	
Vastkokend																								
Annabelle	HZPC	7,5	Ro1,2,3	1	3	5	34	60	97	4,9	14	92	50	93	324	20	21	3,6	7,3	1,0	8	10	5,5	6,8
Artemis	Agrico	8,0	Ro1,4	2	5	2	30	87	87	4,7	12	131	85	127	354	3	72	2,2	6,3	1,0	8	4	6,3	7,0
Charlotte	diverse	7,0	Vatbaar	4	4	-	34	44	93	4,8	16	100	53	100	379	0	129	1,7	6,5	1,0	5,8	33,8	3,8	6,0
Lieke	De Nijs	6,0	Ro1,3	4	4	4	30	20	66	4,4	12	149	84	147	375	1	178	3,6	5,0	1,0	6	13	5,5	7,5
Nicola	Stet	6,0	Ro1	2	4	3	34	86	64	5,2	23	143	54	146	383	0	84	3,4	6,0	1,0	7	4	7,0	5,8
Gemiddelde							59	81	4,8	15		65		363	5	97	2,9	6,2	1,0	7	13	5,6	6,5	
<i>De opbrengst van Charlotte over de 2 proefplaatsen heen was 42,9 ton/ha. Om vergelijkbaar te zijn met de praktijk wordt deze opbrengst met 20% verminderd (spuitsporen, kopkokers, ...). Dit brengt de opbrengst van Bintje op 34,3 ton/ha.</i>																								
Bloemig																								
Bintje	diverse	6,5	Vatbaar	1	3	5	40	96	60	6,7	24	100	72	100	365	8	178	2,2	5,5	1,0	27,3	10,8	4,3	6,0
Melody	Meijer	6,0	Ro1	1	-	4	34	34	48	3,8	16	115	89	113	348	15	70	3,6	5,5	1,0	7	5	6,3	7,5
Ramos	Stet	6,5	Ro1	3	3	4	36	77	59	4,3	16	104	87	103	373	3	160	1,5	6,3	1,3	6	8	6,3	6,8
Victoria	HZPC	6,5	Ro1	1	4	3	34	41	57	2,9	12	99	91	99	383	0	209	1,5	6,3	1,5	7	1	6,0	6,3
Gemiddelde							62	56	4	17		85		367	6	154	2	6	1,0	12	6	6,0	7,0	
<i>De opbrengst van Bintje over de 2 proefplaatsen heen was gemiddeld 66,6 ton/ha. Om vergelijkbaar te zijn met de praktijk - 20% (spuitsporen, kopkokers, ...). Dit brengt de opbrengst op 53,3 ton/ha.</i>																								
¹ 1 = slecht; 9 = zeer goed																								

haalde overal de laagste opbrengst, maar had wel een zeer goede sortering. De eisen die gesteld worden aan chipsaard-appelen zijn streng. De ronde knollen moeten zo veel mogelijk van de sortering 35/70 mm zijn. Het onderwatergewicht moet minstens 400 gram/5 kg bedragen en de bakkleur moet nog beter zijn dan die van frietrassen.

Rassen voor thuisverkoop

Voor het eerst werden proeven aangelegd met de focus op thuisverkoop. Er werd hoofdzakelijk gekozen voor bekende

rassen, enerzijds rassen die eerder vastkokend zijn en waar dus de kookwa-liteit vooral van belang is, en anderzijds rassen die eerder frietgeschikt zijn. In de groep van de vastkokende tafelaardappe-len werd Charlotte als referentieras gekozen, bij de frietrassen was dat Bintje. Op beide proefplaatsen werden negen rassen geplant.

In Kruishoutem lag de opbrengst hoger met meer grofte in vergelijking met Langemark, maar dit ging ook gepaard met iets meer uitval (vooral groene knollen). Het onderwatergewicht lag

hoger in Langemark. Enkel Annabelle haalde daar een te laag resultaat. Daarom was de smaak na koken van de knollen afkomstig uit Langemark een stuk beter. ■

Werkten mee aan dit artikel: Veerle De Blauwer, Inagro; Martine Peumans, PIBO; Ilse Eeckhout, PCA, Dirk Martens, Land-en tuinbouwcentrum Waasland & Patrick Vermeulen, VTI Poperinge.
Dit is een ingekorte versie. Leden van PCA kunnen het volledige artikel raadplegen op www.pcainfo.be.